

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
Кафедра товарознавства, експертизи та торговельного підприємництва

СИЛАБУС

УПРАВЛІННЯ МЕРЧАНДАЙЗИНГОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ТА
КУЛЬТУРА ТОРГІВЛІ /
MERCHANDISING MANAGEMENT AND TRADE CULTURE

Інформація про викладача	
Викладач	Шарко Віталій
Науковий ступінь	доктор економічних наук
Вчене звання	професор
Посада	професор кафедри товарознавства, експертизи та торговельного підприємництва
Адреса кафедри	м. Вінниця, вул. Соборна 87, каб. 50
Контактний телефон	067 954 25 43
E-mail:	v.sharko@vtei.edu.ua
Електронна сторінка курсу в системі дистанційного навчання	
Інформація про освітній компонент	
Статус компонента	Вибірковий
Освітній ступінь	Бакалавр
Навчальний рік	2026/2027
Анотація курсу	Вивчення освітнього компонента передбачає формування у здобувачів вищої освіти системи теоретичних знань і практичних навичок в сфері мерчандайзингу підприємств роздрібної торгівлі та культури обслуговування населення. Завдання освітнього компоненту полягають в опануванні здобувачами вищої освіти вмінь засвоювати та застосовувати теоретичні знання в області мерчандайзингу; вивченні ключової концепції, правил і принципів, а також інструментарію мерчандайзингу; набутті практичних навичок для самостійного здійснення необхідних робіт щодо планування зовнішнього вигляду магазину та прилеглої території, а також внутрішнього простору та викладки товарів у торговому залі; отриманні знань та навичок із розробки та обґрунтування управлінських рішень щодо організації системи мерчандайзингу підприємств роздрібної торгівлі.
Мова викладання	Українська мова
Результати навчання	– розуміння суті, основних інструментів та правил мерчандайзингу; – розуміння особливостей мерчандайзингу зовнішнього вигляду магазину та прилеглої території, організації внутрішнього простору магазину і викладки товарів; – розуміння специфіки формування атмосфери магазину з урахуванням різних категорій покупців; – розуміння особливостей використання різних видів POS-матеріалів (Point of Sale materials) у магазині; підходи щодо

	організації системи мерчандайзингу в компанії та аналізу ефективності розроблених заходів; – володіння інструментарієм мерчандайзингу; – вміння планувати зовнішній вигляд магазину і прилеглої території, а також внутрішній простір і викладку товарів у торговельному залі; – вміння аналізувати поведінку споживачів і створювати атмосферу магазину як фактора ефективної торгівлі; – вміння ефективно використовувати POS-матеріали задля здійснення впливу на купівельну поведінку покупців; – вміння планувати процес мерчандайзингової діяльності з урахуванням існуючих принципів та правил; – вміння оцінювати рівень культури обслуговування покупців; – вміння визначати оптимальні варіанти організації та управління мерчандайзинговою діяльністю для конкретного підприємства торгівлі.
--	--

Тематичний план та оцінювання результатів навчання

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю	Бальна оцінка
	Усього годин / кредитів	з них				
		лекції	практичні заняття	самостійна робота здобувачів		
Тема 1. Мерчандайзинг як технологія маркетингу на підприємствах роздрібно́ї торгівлі	9	2	2	5	ВПЗ, В, УД, Т	5
Тема 2. Упровадження мерчандайзингу товаровиробниками та роздрібними торговельними підприємствами	10	2	2	6	ВПЗ, В, УД, Т	5
Тема 3. Розміщення торговельно-технологічного обладнання та формування типу руху покупців у торговій залі магазину	14	4	4	6	ВПЗ, В, УД, Т	10
Тема 4. Основні принципи та правила викладки товарів у торговій залі магазину	10	2	2	6	ВПЗ, В, УД, Т	5
Тема 5. Візуальний мерчандайзинг	13	4	4	5	ВПЗ, В, ДП	10
Тема 6. Інтегровані маркетингові комунікації у місцях продажу	10	2	2	6	ВПЗ, В, ДП	5
Тема 7. Управління мерчандайзинговою діяльністю при роздрібному продажі товарів	9	2	2	5	ВПЗ, В, ДП	5
Тема 8. Культура торгівлі та показники її рівня	10	2	2	6	ВПЗ, В, ДП	5

Тема 9. Регулювання та контроль в системі мерчендайзингу торговельного підприємства	9	2	2	5	ВПЗ, В, ДП	5
Тема 10. Комунікативний простір торговельної діяльності	10	2	2	6	ВПЗ, В, ДП	5
Тема 11. Суть, значення та завдання культури торговельного обслуговування	10	2	2	6	ВПЗ, В, УД, Т	5
Тема 12. Управління складовими культури торгівлі	10	2	2	6	ВПЗ, В, ДП	5
Тема 13. Сучасні тенденції, завдання та способи підвищення культури торгівлі	9	2	2	5	ВПЗ, В, УД, Т	5
Тема 14. Оцінка ефективності культури торговельного обслуговування на підприємстві. □	10	2	2	6	ВПЗ, В, ДП	5
Тема 15. Інноваційні технології мерчендайзингу ритейлу	10	2	2	6	ВПЗ, В, УД, Т	5
Індивідуальне завдання	27			27	ІЗ	15
Разом	180/6	34	34	112		100
Підсумковий контроль	екзамен					
Поточний контроль / критерії оцінювання	Перелік умовних позначень форм контролю та оцінка їх у балах: ВПЗ – виконання практичних завдань – 2 бали; В – відповідь на практичних заняттях – 1 бал; УД – участь у дискусії – 1 бал; Т – тестування – 1 бал; ДП – доповідь та презентація – 2 бали; ІЗ – індивідуальні завдання – 15 балів (участь у наукових заходах: курси на платформі Prometheus або на інших сервісах – 5 балів; участь у засіданнях дискусійного клубу, виступи з доповідями та публікація тез – 10 балів). Загальна сума за поточну навчальну роботу (аудиторну та самостійну) за семестр – 100 балів. Критерії оцінювання встановлені відповідно до Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти http://www.vtei.com.ua/doc/2024/dok/8.pdf.					
Основні літературні та інформаційні джерела	1. Шимко О.В. Мерчендайзинг у системі управління торговельним підприємством. <i>Бізнес Інформ</i>. 2020. № 1. С. 383-390. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2020_1_50 2. Григоренко Т.М. Класифікація видів мерчендайзингу. <i>Бізнес Інформ</i>. 2020. № 5. С. 511-515. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2020-5_0-pages-511_515.pdf. 3. Данкєєва О.М. Система управління мерчендайзингом у роздрібних торговельних мережах : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Київ, 2019. 24 с.					

	4. Писар Н.Б. Методологічні засади мерчендайзингу в системі управління збутом. <i>Інтернаука. Економічні науки</i>. 2021. № 6 (2). С. 46-53 5. Селезньова О.О. Вплив візуального мерчендайзингу на формування лояльності клієнтів. <i>Маркетинг і цифрові технології</i>. 2020. Т. 4. № 3. С. 44-54. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mardigt_2020_4_3_8. 6. Бурліцька О.П., Рожко Н.Я. Класифікаційні ознаки основних видів мерчендайзингу : монографія. Тернопіль : Бескиди, 2020. 179 с. 7. Бурліцька О.П. Особливості мерчендайзингу в різних сферах послуг : монографія. Тернопіль : ФОП Шпак В.Б., 2019. 231 с. 8. Селезньова О.О., Рудінська О.В., Кусик Н.Л. Вплив візуального мерчендайзингу на формування лояльності клієнтів. <i>Маркетинг і цифрові технології</i>. 2021. Т. 4. № 3. С. 44-54
Політика освітнього компонента	
Організація навчання	Організація освітнього процесу здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти. Аудиторні заняття з освітнього компонента проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті ВТЕІ ДТЕУ. https://m.vtei.edu.ua/?redirect=0 Вимоги щодо організації навчання: 1. Сумлінне виконання розкладу занять з освітнього компонента (здобувачі вищої освіти відвідують заняття в обов'язковому порядку; здобувачі, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються). 2. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до практичних занять, якісне і своєчасне виконання завдань та обов'язкове виконання самостійних завдань, наданих викладачем. 3. Користування мобільними пристроями під час заняття лише з дозволу викладача і тільки з навчальною метою. 4. Здобувач вищої освіти може ознайомлюватись із своїми оцінками та накопиченими балами в особистому електронному кабінеті, що міститься у вільному доступі. 5. Можливість перескладання будь-якого експрес-контролю в разі отримання незадовільної оцінки. Згідно з робочою програмою освітнього компонента окремі теми або їх питання викладаються на лекційних заняттях, інші – вивчаються здобувачами самостійно. Вивчення доцільно розпочати з ознайомлення з програмою курсу, а потім переходити до послідовного вивчення окремих тем. Самостійна робота здобувачів повинна проводитися у двох напрямках: – з питань тем освітнього компонента, які розглядалися під час аудиторних занять; – з питань тем освітнього компонента, які повністю передбачені для самостійного вивчення, необхідно опрацювати та засвоїти матеріал у відповідності з робочою програмою. Для кращого засвоєння матеріалу доцільно по кожній з тем і підтем складати конспект. Перевірка виконання самостійної роботи проводиться викладачем на практичних заняттях, а також виноситься на поточний контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні аудиторних навчальних занять.
Інтеграція ІІІ в освітній процес	Інтеграція ІІІ в освітній процес здійснюється відповідно до Політики застосування штучного інтелекту (ІІІ).

Згідно пункту 3. Політики застосування штучного інтелекту (ШІ) правила для здобувачів:

3.1. Дозволене використання ШІ (як допоміжного інструменту)

3.1.1. Планування та генерація ідей

Використання ШІ для мозкового штурму, пошуку нових ідей для теми тез (з обов'язковим додаванням у запит посилань на україномовні джерела за тематикою дослідження).

3.1.2. Допомога в дослідженнях

Узагальнення великих наукових статей або звітів для швидкого розуміння їхньої суті. Важливо: це не замінює необхідності самостійного прочитання та критичного аналізу ключових джерел. Пошук релевантної літератури або джерел (з обов'язковою подальшою перевіркою їх існування та достовірності, оскільки ШІ може вигадувати джерела).

3.1.3. Покращення власного тексту

Перевірка граматики, орфографії та пунктуації у власноруч написаному тексті.

Перефразування власних складних речень для покращення ясності та стилю.

Переклад фрагментів тексту з іноземних джерел з обов'язковим подальшим редагуванням, оскільки автоматичний переклад часто буває неточним.

3.2. Заборонене використання ШІ (що вважається порушенням академічної доброчесності)

Наступні дії є суворо забороненими і розглядаються як грубе порушення принципів академічної доброчесності, що прирівнюється до плагіату та академічного шахрайства:

3.2.1. Пряме копіювання (Плагіат)

Подання тексту, повністю або значною мірою згенерованого ШІ, як власної, оригінальної роботи. Це стосується як цілої роботи, так і окремих абзаців.

3.2.2. Використання під час контрольних заходів

Будь-яке використання інструментів ШІ під час іспитів, тестів (включаючи онлайн-тестування), якщо це не було прямо та письмово дозволено науково-педагогічним працівником для конкретного завдання.

3.2.3. Фальсифікація та вигадкування

Використання ШІ для створення фальшивих даних, неіснуючих посилань на літературу, фейкових цитат чи результатів досліджень.

3.2.4. Делегування ключових завдань

Перекладання на ШІ основного аналітичного чи творчого завдання роботи. Наприклад, замість самостійного аналізу ринкової ситуації здобувач дає ШІ запит: «Проаналізуй ринок смартфонів в Україні та напиши висновки», а потім подає отриманий текст як результат власного аналізу.

3.2.5. Виконання роботи за іншого

Використання ШІ для відповідей, виконання групових завдань від імені здобувача, якщо це не передбачає його активної інтелектуальної участі.

3.3. Вимоги до декларування та цитування

Прозорість є ключовим елементом відповідального використання ШІ.

3.3.1. Обов'язок декларування

Здобувач **зобов'язаний** декларувати факт використання інструментів

	генеративного ШІ у всіх письмових роботах, що підлягають оцінюванню, зокрема тезах. Виняток: декларування не вимагається для базових завдань, як-от перевірка орфографії чи граматики за допомогою вбудованих редакторів (наприклад, в MS Word). 3.3.3. Формат декларації Декларація має бути представлена в окремому документі «Декларація про використання ШІ». Декларація повинна містити: назву інструменту та компанію-розробника (наприклад, ChatGPT від OpenAI, Gemini від Google); чіткий перелік завдань, для яких використовувався ШІ; підтвердження, що здобувач несе повну відповідальність за фінальний зміст роботи. Приклад повної декларації: Декларація про використання ШІ Під час підготовки даних тез було використано інструмент ChatGPT-4 (OpenAI). Його було застосовано для таких допоміжних завдань: генерація ідей для структури роботи на етапі планування; перефразування трьох речень у розділі 2 для покращення стилістики; генерація базового шаблону для SWOT-аналізу, який був згодом самостійно заповнений та проаналізований. Весь основний текст, аналіз, інтерпретація даних та висновки є результатом моєї власної інтелектуальної праці. Я перевінив(ла) всю інформацію, отриману від ШІ, на точність та достовірність і несу повну відповідальність за зміст цієї роботи.
Відпрацювання пропусків занять	Пропущені заняття в обов'язковому порядку відпрацьовуються: лекційні – шляхом конспектування відповідних тем, практичні – шляхом виконання практичних ситуацій.
Допуск до підсумкового контролю	Підсумковий контроль – екзамен. До екзамену допускаються всі здобувачі, які набрали за результатами поточної роботи протягом семестру 60 балів. Результат підсумкового контролю (екзамен) з освітнього компонента для здобувачів очної форми навчання визначається як середньоарифметична сума балів поточної роботи та екзамену. Кращим здобувачам, які повністю виконали програму з освітнього компонента, виявили активність в науково-дослідній роботі за відповідною тематикою, стали призерами студентських олімпіад, виступали на конференціях та за результатами поточної роботи набрали 90 і більше балів, науково-педагогічний працівник має право виставити результат екзамену без опитування при усному екзамені. Результат підсумкового контролю (екзамен) з освітнього компонента для здобувачів заочної форми навчання оцінюється в 100 балів, відповідно до Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти.
Академічна доброчесність	Положення про дотримання академічної доброчесності педагогічними та науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти http://www.vtei.com.ua/doc/dtu/pol/35.pdf. Політика застосування штучного інтелекту (ШІ) http://www.vtei.com.ua/doc/dtu/pol/96.pdf.
Інші складові політики	Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. Усі завдання, передбачені робочою

компонента	програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він / вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації НПП.
------------	---

Затверджено на засіданні кафедри товарознавства, експертизи та торговельного підприємництва 26.01.2026, протокол № 01.

Науково-педагогічні працівники

Віталій ШАРКО

Завідувач кафедри

Алла ТЕРНОВА